

Lukuvuosimaksut kansallisessa (ja kansainvälisessä) viitekehyksessä

OKM:n lukuvuosimaksujen arviointi- ja
seurantaryhmän seminaari 13.11.2018
Marina Congress

Strategiajohtaja Kari Pitkänen
Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

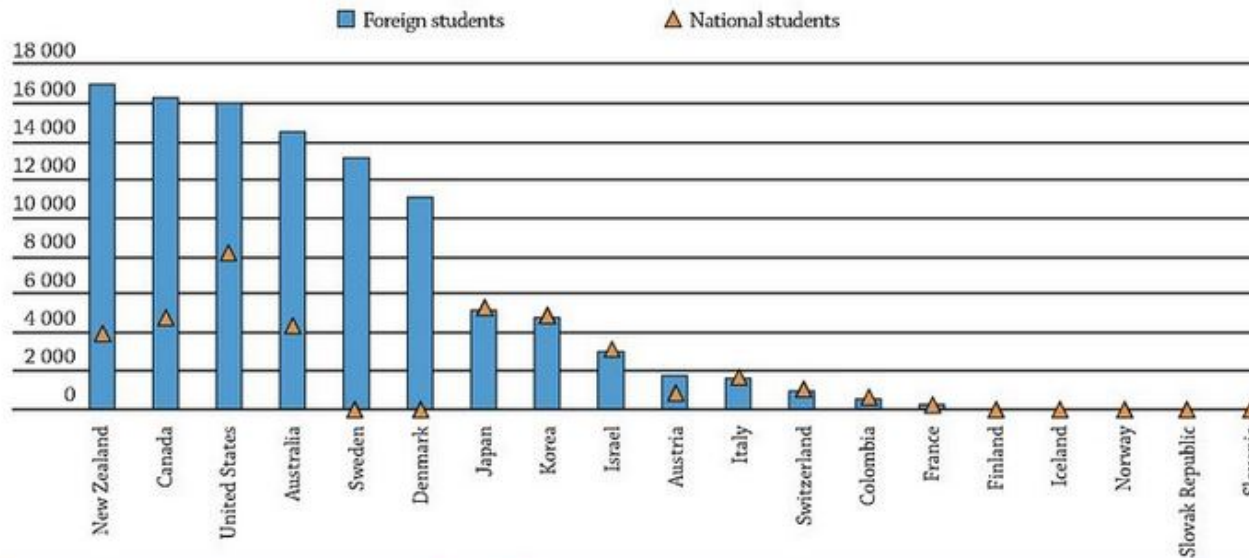

Lukuvuosimaksuissa suuri kansainvälinen kirjo

- Enemmistössä maailman maista korkeakoulutettavilta peritään maksuja
- Kirjo suuri
  - / Joidenkin maiden (esim. USA) huippuyliopistoissa lukuvuosimaksut voivat olla jopa kymmeniätuhansia euroja
  - / Toisessa ääripäässä lukuvuosimaksut nimellisiä (esim. Belgia, Itävalta, Unkari) tai niitä ei ole julkisesti tuetuissa korkeakouluissa (esim. Norja ja Islanti)
  - / Lisäksi noin puolessa OECD-maista kansainvälisten opiskelijoiden maksut kotimaisten maksuja korkeammat

Figure 1. Tuition fees charged to national and foreign students at bachelor's or equivalent level (2013/14)
Average annual tuition fees charged to full-time students, converted in USD using PPPs for GDP, public institutions

Differentiation in tuition fees between domestic and foreign students (countries without data on the amount of tuition fees):	Yes	Belgium (Fl.), Belgium (Fr.), Chile, the Czech Republic, Estonia, Greece, Ireland, Luxembourg, the Netherlands, Mexico, Poland, the Russian Federation, Turkey
	No	Brazil, Germany, Hungary, Portugal, Spain

Note: This figure does not take into account grants, subsidies or loans that partially or fully offset the students' tuition fees. The figure for France is not the average amount, but the amount of fees per year fixed by the Ministry of Higher Education and Research in the first cycle of tertiary education. Some programmes may charge much higher fees, up to USD 8 313, while others are completely free. For some countries, the reference year may be different from 2013/14 (see OECD, 2016a, Tables B5.1 and B5.3). See also OECD (2016a, Annex 3) for further information, www.oecd.org/education/skills-beyond-school/EAG2016-Annex3.pdf.

Source: OECD (2016), Education at a Glance Database, <http://stats.oecd.org/>.

2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050

Lähde: Tuition fee reforms and international mobility. Education indicators in Focus 51, April 2017, OECD

Eriytettyjen lukuvuosimaksujen tavoitteet (1/3)

- Eräissä maissa halutaan kattaa merkittävässä määrin koko korkeakoulutuksen kustannuksia (esim. Australia, Kanada, Yhdysvallat)
  - / Suuret markkinat: Oman maansa ulkopuolella opiskelevien määrät suuria (yli 5 miljoonaa) ja edelleen kasvussa
  - / OECD-maissa kansainvälisten opiskelijoiden maksut karkeasti ottaen kaksi kertaa suuremmat kuin oman maan opiskelijoille
  - / Australiassa arvioitu kv.opiskelijoiden lukuvuosimaksujen kattavan neljänneksen kaikista korkeakoulutuksen kustannuksista (Itävallassa ja Ruotsissa n. 1 %)
  - / Korkeat lukuvuosimaksut eivät välttämättä karkota kansainvälisiä opiskelijoita, sillä maavalintaan vaikuttavat myös
    - apurahanäkymät
    - maahantulon helppous
    - tutkinnon status
    - muu koettu opiskelun tuottama hyöty (mm. kielitaito)
    - mahdollisuus työuraan opiskelumaassa

Eriytettyjen lukuvuosimaksujen tavoitteet (2/3)

- Toisenlaisten tavoitteiden esimerkkimaana Ruotsi
  - / Kv.opiskelijoiden lukuvuosimaksut tulivat käyttöön lukuvuodesta 2011/12
  - / Valmisteluasiakirjoissa korostettiin
    - halua nostaa hakijoiden laatua ("ei vain maksuttomuuden vuoksi")
    - tarjottavien koulutusohjelmien korkean laadun välttämättömyyttä
    - tarvetta rakentaa rinnalle määrältään merkittävät apurahaohjelmat
  - / Käytännössä apurahaohjelmat toteutuivat ehdotettua pienempinä
  - / Lukuvuosimaksujen tuli kattaa koulutuksen koko kustannukset
    - Kansainvälisestikin korkeat maksut
    - Päälle hakijamaksut
  - / Hakijoiden määrä EU/ETA-alueen ulkopuolelta romahti (80 %)
  - / Aallonpohjan jälkeen opiskelijoiden määrä vuosi vuodelta lisääntynyt
  - / Kasvu suurempaa EU/ETA-alueelta saapuneilla (joilta ei lukuvuosimaksuja)

Eriytettyjen lukuvuosimaksujen tavoitteet (3/3)

- Lokakuussa 2018 selvitys Ruotsin korkeakoulutuksen kansainvälistymisestä (Agneta Bladh, Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige, SOU 2018:78)
  - / Selvityksessä esitettiin keinoja lisätä Ruotsin ja sen korkeakoululaitoksen kansainvälistymistä
  - / Kv.opiskelijat yksi merkittävä elementti (koti)kansainvälistymisen edistämisessä
  - / Lukuvuosimaksuista ei esitetty luovuttavan mutta
    - apurahaohjelmia pitäisi laajentaa
    - velvoitetta kattaa koulutuksen kaikki kustannukset pitäisi helpottaa
    - lukuvuosimaksutuloja tulisi käyttää markkinointiin ja rekrytointiin
- Kaiken kaikkiaan keskiössä kansainvälistyminen ja sen hyödyt, ei korkeakoulutuksen kulujen kattaminen

Lukuvuosimaksut Suomessa (1/3)

- Valmisteluvaiheessa keskustelussa samoja elementtejä kuin Ruotsissa
- Mukana vahvasti myös taloudelliset perustelut
  - / Tarkoituksena parantaa koulutusviennin mahdollisuuksia
  - / Korkeakoululaitoksen rahoituspohja ei olisi mahdollistanut kv.opiskelijoiden määrän kasvattamista
  - / Korkeakoulujen rahoituspohjan laajentaminen
- Korkeakoulut verrattain valmistautumattomia
  - / Lukuvuosimaksukokeilun antamia mahdollisuuksia oli hyödynnetty heikosti
  - / Aktiivisemmin kokeiluun osallistuneet pystyivät ulosmittaamaan hyödyn

Lukuvuosimaksut Suomessa (2/3)

- Lakimuutoksen jälkeen monen korkeakoulun toiminta ei kovin strategista
  - / Saatettiin keskittyä välttämään hakijoiden ja aloittavien opiskelijoiden määrän romahdus
  - / Tehtiin hätäisiä markkinointitoimia
  - / Määrää – mutta onko laatua?
  - / Saatettiin asettaa korkeat lukuvuosimaksut vetoamalla kansainväliseen hintatasoon (mitä lieneekään!)

Lukuvuosimaksut Suomessa (3/3)

- Pitkän tähtäimen strategia
  - / Realismi kehiin: Kestävän rekrytointipolitiikan luominen ottaa aikansa (ei nopeita lainsäädäntötakaisinvetoja – kiitos!)
  - / First things first: Korkeakoulun asetettava ensimmäiseksi strategiset tavoitteet
  - / Kotipesä kuntoon: Ohjelmaportfolion on tuettava strategiatavoitteita
  - / Maailmaa on muuallakin: Missä mitäkin toimintaa
  - / Realismi kehiin, osa 2: Merkittäväksi toimijaksi tuleminen vaatii investointeja

KIITOS!